

**Мавзу: Таълимда
ахборот-
коммуникацион
технологиялар**

Тошкент 2023

Режа:

Замонавий ахборот-коммуникацион технологиялар ва уларнинг имкониятлари

Ахборот тизими тушунчаси ва унинг таъминотлари

Ахборот-коммуникацион технологияларининг дидактик имкониятлари

LMS (Learning Management Systems) тушунчаси, мисоллар ва уларнинг имкониятлари

Ўзбекистон Республикаси миллий иқтисодининг ижтимоий йўналтирилган бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиши ҳамда илмий-техника тараққиёти жамиятимиз ижтимоий-иқтисодий ҳаётининг барча жабҳаларига ахборот-коммуникация технологиялари соҳасидаги ютуқларни тадбиқ қилиш даражасини тезлаштириб юборди. Мамлакатимиз миллий иқтисодиёти тармоқ ва соҳаларини ахборотлаштириш жамият ривожланишининг объектив жараёни ва зарур бўлган ахборотларни йиғиш, сақлаш, узатиш, қайта ишлаш ва тақдим этишнинг табиий давомидир.

Замонавий ахборот-коммуникацион технологиялари имкониятлари жуда кенг тизим бўлиб, унга қуйидаги тушунчалар киради:

компьютер

маълумотлар
омбори ва
бошқалар

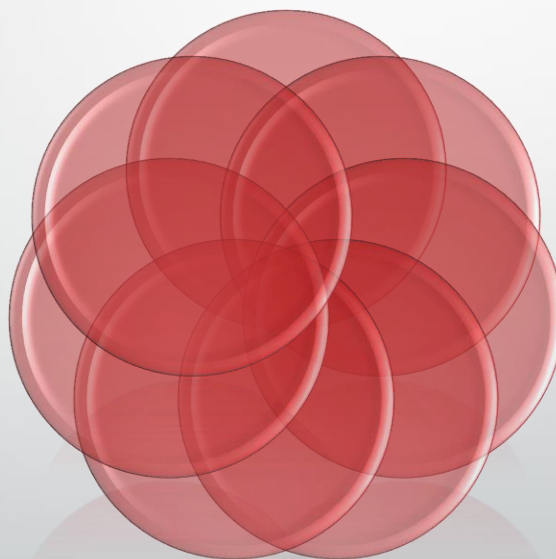
мультимедиа
воситалари

ахборотларни
узатиш
tizimlari

компьютер
тармоқлари

ахборот
tizimlari

Интернет

“XXI аср - ахборотлаштириш асри”да таълим соҳасига электрон таълимни жорий этиш, ҳар бир таълим муассасасида:

Ахборот технологиялар

объект, жараён ёки ҳодиса (ахборот маҳсулоти) нинг ҳолати тўғрисида янги сифатдаги ахборот олиш учун маълумотларни тўплаш, уларга ишлов бериш ва узатиш воситалари ҳамда усулларининг мажмуидан фойдаланувчи жараён.

Ахборот технологиясининг мақсади – инсон томонидан таҳлил қилиш ва унинг асосида қандайдир хатти-ҳаракатни бажариш бўйича қарор қабул қилиш учун ахборот ишлаб чиқариш.

Замонавий ахборот технологияларининг таълим жараёнларига жорий этилиши:

- талабага касбий билимларни эгаллашига;
- ўрганилаётган ҳодиса ва жараёнларни моделлаштириш орқали фансоҳасини чуқур ўзлаштирилишига;
- ўқув фаолиятининг хилма-хил ташкил этилиши ҳисобига талабанинг мустақил фаолияти соҳасининг кенгайишига;
- интерактив мулоқот имкониятларининг жорий этилиши асосида ўқитиш жараёнини индивидуаллаштириш ва дифференциялаштиришга;
- сунъий интеллект тизими имкониятларидан фойдаланиш орқали талабанинг ўқув материалларини ўзлаштириш стратегиясини эгаллашига;
- ахборот жамияти аъзоси сифатида унда ахборот маданиятининг шаклланишига;
- ўрганилаётган жараён ва ҳодисаларни компьютер технологияларивоситасида тақдим этиш, талабаларда фан асосларига қизиқишни ва фаолликни оширишга олиб келиши билан муҳим аҳамият касб этади.

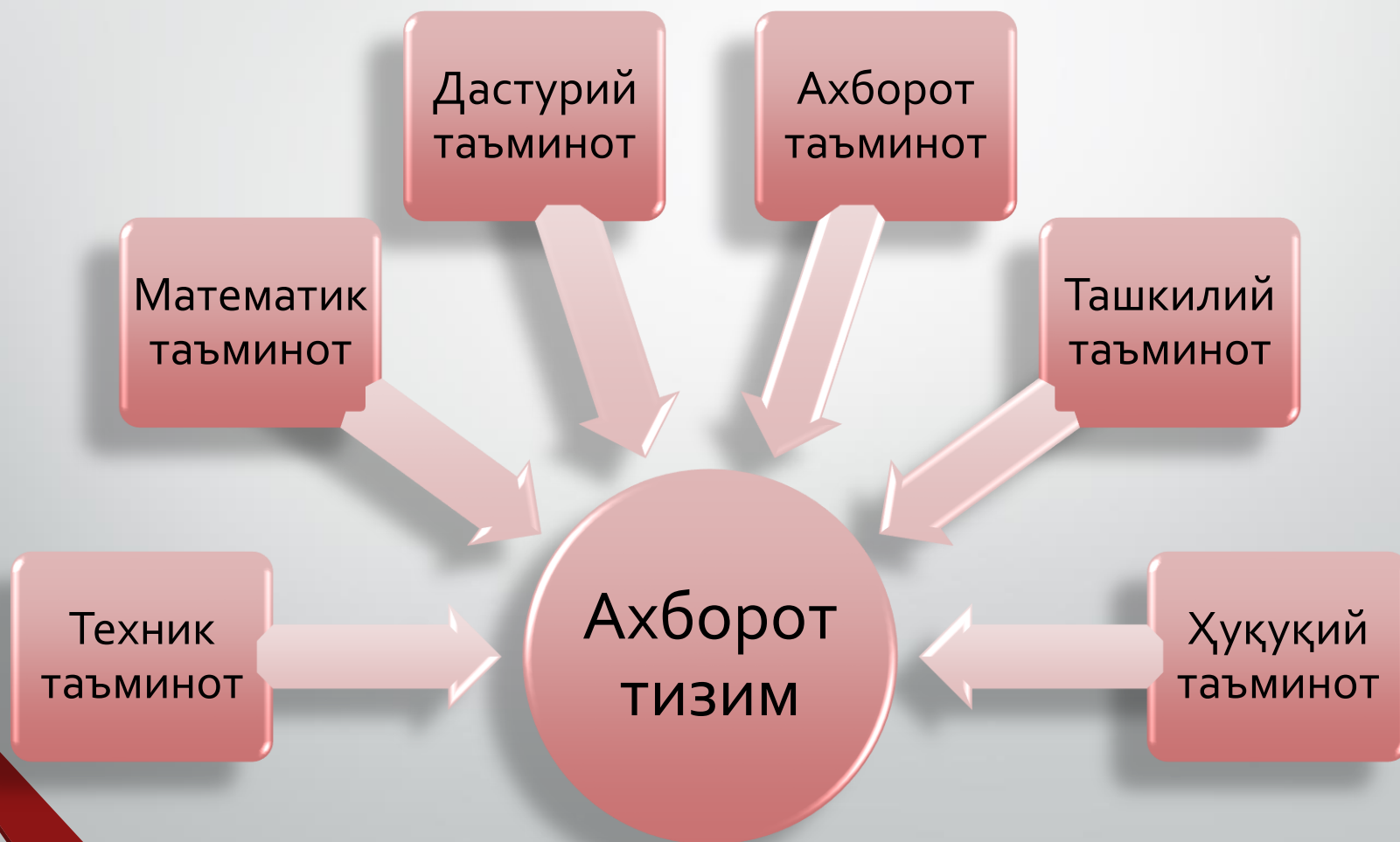
Tizim

бир вақтнинг ўзида ҳам ягона яхлит деб қараладиган ҳар қандай объект, ҳам қўйилган мақсадларга эриши манфаатларида бирлаштирилган турли элементлар мажмуи тушунилади.

Ахборот тизимлари

катта ҳажмдаги ахборотларни тартиблаш, таҳлил қилиш ва сақлашга мўлжалланган воситалар мажмуасидир.

Ҳар қандай ахборот тизим структураси,
қўлланиш соҳасидан қатъий назар, бир неча
таъминловчи қисмлардан иборат бўлади.

Ахборот-коммуникация технологиялари, шу жумладан, ушбу таълим воситасининг **дидактик имкониятлари** объектнинг табиий жиҳатлари, техник ва технологик фазилатлари, ўқув ва тарбиявий жараёнида дидактик мақсадларда қўлланилиши мумкин бўлган аспекти сифатида қаралиши мумкин.

Ўқув
маълумотлар
ини тақдим
этиш

АКТ
таснифланишига
мос равишда
дидактик
имкониятларини
учта гуруҳга
ажратиш мумкин:

Ўқув
жараёнини
ташкил
этиш

Ўқув
маълумотл
арини
узатиш

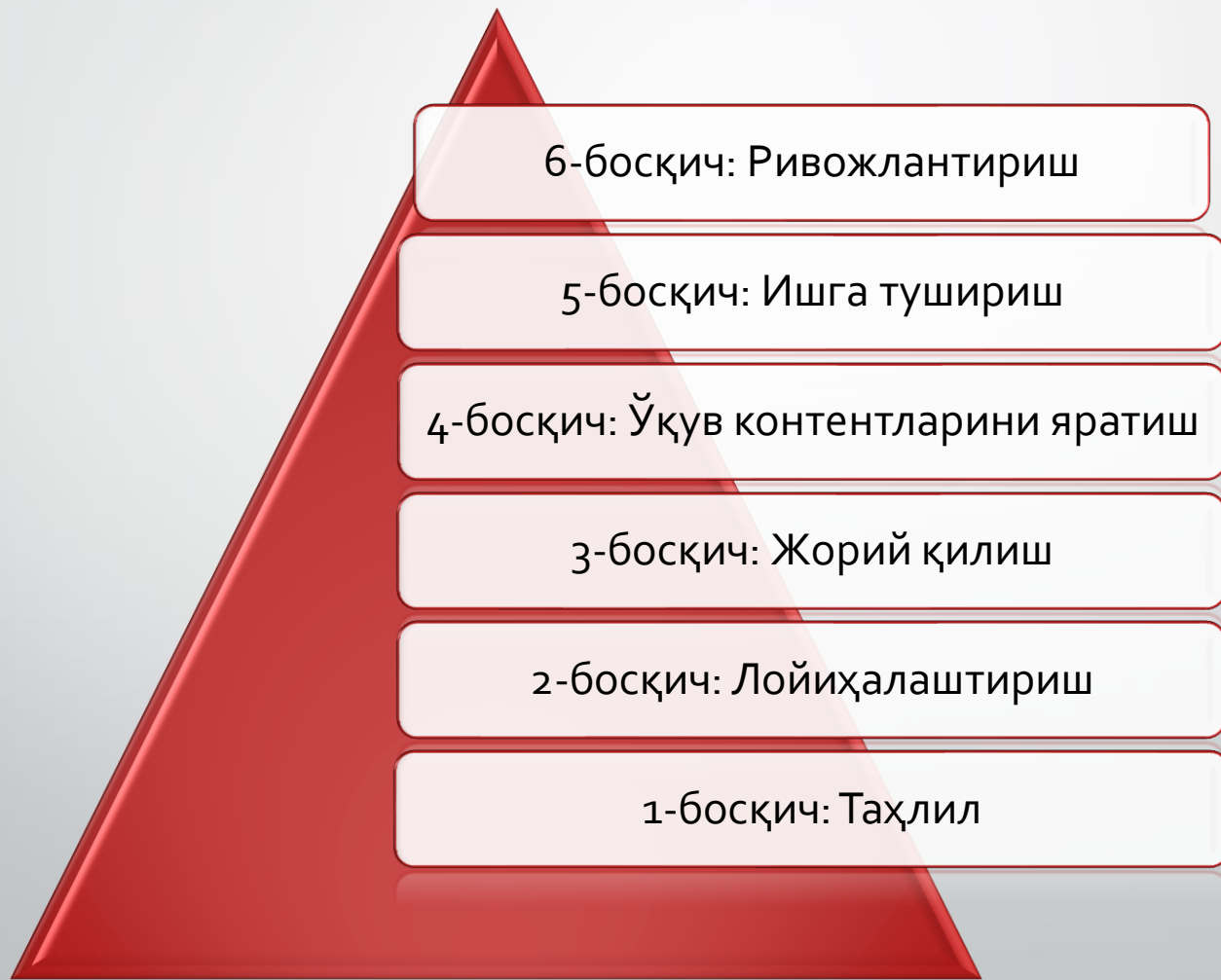
Масофавий таълим

масофадан туриб ўқув ахборотларини алмашувчи воситаларга асосланган, ўқитувчи махсус ахборот муҳит ёрдамида, аҳолининг барча қатламлари ва чет эллик таълим олувчиларга таълим хизматларини кўрсатувчи таълим мажмуасидир.

Электрон ўқитиш тизими

замонавий ахборот коммуникацион технологиялари асосида ташкил этиладиган ўқитиш тизими.

Электрон таълимни амалга оширишда қўйида кўрсатилган босқичлар асосида амалга ошириш мумкин:

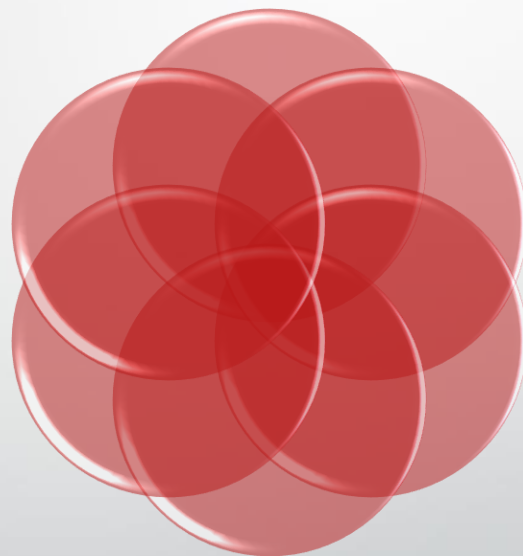
LMS тизимлари электрон таълимни ташкил этишнинг асосий функцияларини ўз ичига олади

Claroline

my.estudy,uz

Dokeos

Moodle

LAMS

Atutor

- **Atutor** - Очиқ кодли таълим жараёнини бошқарувчи LMS тизими ҳисобланади. Тизимда мавжуд ўқитиш модуллари: Forums, Materials, Messenger, Chat, Exercises, Group work, Student tracking ва бошқа модуллари мавжуд. Тизимнинг расмий интернет манзили: <http://atutor.ca/atutor/>
- **Claroline** – Эркин ва очиқ кодли масофавий ўқув курсларни ташкиллаштириш имкониятини берувчи Webга ориентацияланган дасурий мажмуа ҳисобланади. Тизимнинг расмий интернет манзили: <http://www.claroline.net>
- Dokeos Claroline платформасини ишлаб чиққан дастлабки ишчи гуруҳнинг бир неча аъзоларининг иш маҳсули бўлиб, улар таълим муассасалари учун яратилган Clarolineдан фарқли равишда давлат корхоналарининг ишчи ходимларига мослаштиришни мақсад қилишди ва амалга оширишди. Тизимнинг расмий интернет манзили: <http://www.dokeos.com>

- LAMS дастурий мажмуаси бошқа LMS лардан фарқи шундаки, ўқитувчиларга ўқув жараёнини структуралашда визуал воситалардан фойдаланиш имкониятини беради, бу воситалар ўқув жараёнида ўқув ресурсларини (электрон ўқув ресурсларни, чат, сўровномалар, топшириқлар) ва назорат турларини қандай кетма-кетликда бўлишлигини визуал кўринишини таъминлайди. Тизимнинг расмий интернет манзили: <http://lamsfoundation.org/>
- **Moodle** – Web муҳитида ўқитиш ва on-line режимдаги дарсларни ташкил қилувчи кучли педагогик дастурий мажмуа ҳисобланади. Тизимда мавжуд ўқитиш модуллари: Forums, Materials, Messenger, Chat, Exercises, Group work, Student tracking ва анча кўп бўлган бошқа модуллари мавжуд.
- **My.estudy.uz** тизими масофали ўқув жараёнида кенг қамровли имкониятлар ва ўқув жараёнида қўл келадиган қўллаб тўла тўқис қувватлаш – ўқув материалларининг кенг кўламда ёритилиши, билим савиясини текшириш ва бошқарувида ишлаш имконини яратади. Ҳозирги вақтда my.estudy.uz тизими Тошкент ахборот технологиялари университетининг физика кафедрасида кенг қўлланилиб келинмоқда.

Саволлар:

- Замонавий ахборот-коммуникацион технологияларга мисоллар келтиринг.
- Ахборот тизими тушунчасига синквейн ёзинг.
- Ахборот тизими таъминотларини санаб беринг.
- Ахборот-коммуникацион технологияларининг дидактик имкониятларини санаб беринг. Ҳар бирига мисоллар келтиринг.
- LMS (Learning Management Systems) деганда нимани тушунасиш?
- LMS тизимларига мисоллар келтиринг.
- Қандай қилиб таълим жараёнида LMS тизимларидан фойдаланиш мумкин? Мисоллар келтиринг.

Тавсия қилинадиган адабиётлар ва Интернет ресурслар:

- Алимов Р.Х., Хайитматов Ў.Т., Хакимов А.Ф., Юлчиева Г.Т., Азаматов О.Х., Отажанов У.А. Ахборот тизимлари. Уқув қўлланма. <http://www.tdiu.uz/ek/SharedFiles/Download.aspx?pageid=77&mid=57&fileid=2844>
- Бегимкулов У.Ш. Педагогик таълимда замонавий ахборот технологияларини жорий этишнинг илмий-назарий асослари. Монография. -Т.: Фан, 2007.
- Копытова Н.Е., Лоскутова В.И. Использование дистанционных технологий в повышении квалификации педагогических кадров // Вестник Тамбовского университета. Серия: Гуманитарные науки. – 2014. - №9(137). – С.38-42. URL: <https://elibrary.ru/item.asp?id=22289245>
- Электрон таълимбўйича В.С. Хамидовнинг шахсий блоги <http://elearning.zn.uz/>
- Babson Study: Over 6.7 Million Students Learning Online. URL: from: http://sloanconsortium.org/news_press/january2013_new-study-over-67-million-students-learning-online/
- Kaatrakoski H., Littlejohn A., Hood N. Learning challenges in higher education: an analysis of contradictions within Open Educational Practice // Higher Education. – 2017. – Vol. 74, Issue 4. – P.599–615. DOI: <http://doi.org/10.1007/s10734-016-0067-z>

**ЭЪТИБОРИНГИЗ УЧУН
РАХМАТ!**